ليدركه حقيقى برلسان اوله بيلسين . يوقسه غير منتظم ، كيرينتيلى چيقينتيلى برخليطه‌دن باشقه برشى اوله‌ماز . بوكا قانع اولان برذات اجنبى تركيبلرك ، أداتلرك ، جمعلرك لسانه اولدقلرى كبى كيرمه‌سنه راضى اوله‌ماز . اكر لسانى تصفيه مجبوريتنده ايسه‌كز ، ـ فى الحقيقه بولزوملى برمجبوريتدر . ـ فارسى وعربى قاعده‌لرى طرد وتبعيد ايتمه‌كز لازمه‌دندر.

عثمانليجه‌نك بنيه اعتباريله تماميله عربجه‌نك ضدى اولديغنه قانعم ؛ وبزم لسان بنيه‌سيله فارسى‌يه تقرب ايده بيلير . مع‌مافيه بو ، اونك عجمجه‌يه تابع اولماسنى انتاج ايده‌مز .

عثمانليجه زمانك جريانيله كنديسنه يول آچمش ، باشلى باشنه برلساندر . عضوياتى عربجه ، وفارسى كلمه‌لردن متشكلدر . بونى بز ، عثمانليلر بنمسه‌يه بيله‌جك برزمانده‌يز . بونلرى بزم كندى كلمه‌لرمز كبى قبول ايده‌ر ، كندى قاعده‌لرمزله اوزرلرنده يورير ، ايسته‌ديكمز كبى تصرف ايده‌رز .

اساساً كوكلرى باشقه لسانلرله تماس ايتمه‌ين برلسان يوق كبيدر .

يالكز عربجه ، فارسى كلمه‌لر آتيله‌رق يرينه چاغاتايجه ، تركمنجه ، توغاتايجه كلمه‌لرك قوللانيلماسنه طرفدار دكلم ، اوله‌مام .

بوصورتله حركت ؛ لسانك طبيعى جريانه مانع اولمق ، زمان ايچنده بك اجنبى برشكل اكتساب ايتمش اولان اساسى لسانه عودت ايلمك ، ينه اجنبيلكله قارشولاشمق ديمكدر .

لسانمزه داخل اولمش اولان عربجه‌لرى ، فارسى‌لرى كندى مالمز تلقى ايده‌ر ، يالكز بونلرك قاعده‌لريثى لسانمزدن دفع ايلر ، ايلرله‌يه بيليرز .

عوامك بعضى كلمه‌لرى تورکجه‌نك تلفظنه عائد آهنكنه اويديره‌رق تبديل ايتمش اولمه‌لرينه كلنجه بو كلمه‌لرى‌ده عوامك تلفظ ايتدكلرى كبى قبول ايتمليدر . اوصورتله قبول ايتمك تكامل ايتمش اولانلرى زمانك كچمه‌سيله تكامل ايده‌جك اولانلره علاوه ايتمك ديمكدركه بوندن معقول ، بوندن طبيعى برشى اوله‌ماز ظننده‌يم .

عزيز مسلكداشلر ، مطالعاتم بومركزده اولمقله برابر تجددات لسانيه‌يه فنا بر اعتيادله وذكامك ، متانتمك فقدانيله كيره‌ميورم . ينه نسل سابقك ميراثيله اثر يازمغه موفق اوله بيليور . بنم كبى كهنه‌لكه مربوط اولان برزواللى‌يه آجير ، آچديغكز بويولده ايلرلر ، ماضى مربوط وماضى پرست اولانلرى ازر ، بوبدبخت ملته لسانى توديع ايده‌ر ، استقبالنى تأمين ايتمش اولورسكز .

برملتك وطنپرور اولماسنده لساننك پك بويوك تأثيرى واردر .

بووظيفهٔ وطنپرورانه‌يى سقيم براعتيادله ايفا ايده‌مه‌ديكم ، ايده‌مه‌جكم ايچون بدبختم .

حياتى بنم كبى حسياتله افكار زلزله‌لرى آره‌سنده چالقانان ، دائما حسنه مغلوب اولانلره آجيماليدر .

اجترامات

شهاب الدين سليمان

١٨ آغستوس ١٣٢٧

MİLLİ KÜTÜPHANE
ANKARA

يكى لسانله حكايه

بريمو

تورك چوجوغى

محررى : عمر سيف الدين

« وطن ؛ نه تورکيه‌در تورکلره ، نه تورکستان ،
وطن بويوك ومؤبد بر اولكه‌در : توران ... »

بوسرين وقرانلق أيلول كيجه‌سنك ييلديزسز سماسى آلتنده مأيوس ومضطرب سلانيك ، صانكه كوندوزكى نمايشلردن ، هيجانلردن ، كورولتولردن يورولمش كبى ، بايغين وساكن اويويوردى .

ريختيم تنها ايدى .. اوليمپوس پالاسك ، قيرستالك ، سپلانديد پالاسك ، ديكر كوچوك غازينولرك لامبالرى چوقدن سونمشدى . قاتوليك كليسه‌سنك حاكم ومستولى چاكى ساعت اوچى ووريور ، حدتلى برآهنكله بعضى ياواشلانه‌رق ، بعضى جوشاراق دوام ايدن حريص طنينى قرانلقلره ياييليور ، آلتونلى اقتصاد ومنفعت رؤيالرى كوره‌ن مستريح يهودى محله‌لرينك اوزرنده دالغالانيور ، صوكرا تايوقاريلره ، مرد وسسسز تورك محله‌سنك صيق وكنيش چاتيلرينه دوغرو يوكسه‌ليوردى . كناره چارپان سياه كوپوكلى دكيز ، هواغازلرينك دونوق ضيالرندن اوچان ئولوم رنكنده تنورلرك ايچنده ، كدروالم صدالرى چيقارارق آغلايور ، صانكه بونهايتى كورونمه‌ين ، بو ، صباحك آچيق وماوى افقنى ، بياض ومورسيسلى اوليمپ داغلرينى ، اوماضى واساطير وطننى يوتان ، يوق ايدن موقت عدمك .. بوسياه ومفترس كيجه‌نك كيزلى كينلرينى فاش ايتمك ايستيوردى . . . براز ئوته‌ده ، تراموای يولنى تعمير ايچون ييغيلمش پاركه طاشلرينك ايلريسنده ، دكيزه اينه‌ن كوچوك مرديوه‌نك باشنده ، حركتسز ومجسم بركولكه ديم ديك دورويور ، اوكنده‌كى قورقونج قرانلغك ده‌رينلكلرنده فنك برحيات وجسارت نورى كبى دولاشان ، كورونمز دوشمانلرى آرايان بويوك كوزينى ، قارابورونك پروژوكتورينى سيرايدييوردى . اوقادار دالغين ايديكه . . . . بكجينك ايكنجى جاده‌ده‌كى يايا قالديرمنه انتظامسز فاصله‌لرله اينه‌ن صوپاسنى ، كچ وقت يشيل ماصادن دونن زنكين واجنبى قومارجيلرك عجول ارابه‌لرينى دويميور ، لاستيك تكرلكلى لاندولر ايچنده كنيش ويوكسك شاپقه‌لرينك آلتنه اوشومش كبى بوزيلن ياريم كيجه‌لك سرخوش عاشقلريله دوداق دوداغه ئوپوشه‌رك كچن آرتيستلرك ، مدنى ونجيب غربك وحشى تورکيه‌يه برهديه‌سى اولان بوكبار وممتاز اوروسپولرك عارسز قهقهه‌لرينى ايشيتميوردى . كويا برقسمى أرييه‌رك دكيز حالنده ، اياقلرينك ديبنده فيشيلدايان بوكثيف وعمومى قرانلق كوزلرندن روحنه كيرييور ، بوتون دامارلرينه ياييليور ، قلبنه دولويور ، شعورينى مبهم بريوقلغه دونديرييوردى . بو يوقلق

ایچنده بر آن ، سیرسم وحسسز ، غائب اولورکن قارابورون پروژوکتورینك بردن ظهوری اویوشوق دماغنده یکی وبکله‌نیلمزلعه‌لر الوله‌ندیریبور ، اونی دوشونمکه‌سوق ایدییوردی. بوزواللی متفکر کولکه غایت محترم برکنج ، مهندس کنعان بك ایدی . . . . اجنبی وله‌وانتن محفللرنده ، تعصب وحیوانلق دینیلن‌توزکلکدن نفرتیله ، تورکلکه یعنی‌مدنیتسز‌لکه قارشی اولان غرضیله ، آوروپا معاشرت قاعده‌لرنده‌کی‌وقوف ومهارتیله ، نازکلکیله، شن وشوخلیغیله‌مشهوردی. تحصیلنی پارسده بیتیرمشدی.اون ، برسنه أول مملکته دونجه ـ هرپارسدن کلن کبی اوده ـ دولغون برمعاشله ازمیره کیتمش ، اورادہ عاشق اولدیغی کوزل بر ایتالیان قیزیله ازدواج ایتمشدی . . . .

. . . ایشته‌بوکیجه نه‌یاپاجغنی بیله‌میوردی ! قرق سکز ساعتك فجیع واینانیلمازتاریخی سیکیرلرینه دوقونمشدی . ایکی دفعه دپوده‌کی یالیسنك اوکنه قادار کیتدی . فقط ایچری کیره‌مدی . تکرار آرابه‌یه آتلادی . دوندی . لعنتلردن قاچان برخاتم‌تر آرقاسندن قو - شولان برمجرم کبی قرانلق سوقاقلرده غائب اولمق ایسته‌دی . دولاشدی ، دولاشدی . تکرار ریختمه چیقدی . خیرسز آدیملرله دکیز کنارینه کلدی . اوپقوده کرمن برآدام طوریله :

— بو ناصل اولور ؛ بوناصل اولور ؟

دییه صایقلیور ، ایشیتدکلرینك ، کوردکلرینك ، غزته‌لرده علاوه‌لرده‌اوقودقلرینك صحیح اولماسنه عقل ایردیره‌میوردی . عجبا بونلر برروٴیا ، برکابوسمی ایدی ؛ فقط اویا - نیقدی . بونی دویویوردی . شیشن قلبی کوکسنی آجیتیور ، رطوبتلی برحرارت شقاقلرینی یاقیور ، آتشلی برصیتمه انصافسز وکورونمز زهرلی کلپچه‌لرکبی بیلکلرینی صیقیوردی . یکرمنجی عصرك اورتا یرنده ؛ فردلرك ، جمعیتلرك ، دولتلرك وملتلرك حقلری تمامیله‌تعین ایتمش امید اولونورکن بوقورصان هجومی بکله‌نیلیرمیدی ؛ بونه‌قادار شنیع برجنایتدی.... دوشونجه‌لرینی داها زیاده ایلرله‌تمیور ، بینی اویوشویور ، دیزلری کسیلیور ، کورمك ایچون برشی آرایورمش کبی ، قارانلقلره باقیوردی .

او هیچ حربی سومزدی . « حرب ، حیاتدر ! » دییه‌ن فیلوسوفك قیرمیزی بر جاناواردن باشقا برمخلوق اولامایاجغنی ادعا ایدەر ، عضویاتده‌کی « مجادله » فعلنك اجتماعیاتده ، انسانلقده‌ده لازم ومجبوری‌بولندیغنی فکله، تجربه ایله کوسته‌رن داروه‌ندن نفرت ایدردی . حقیقته دوقونمایاراق دائما خیال ایچنده یاشایان اوتنبل قورقاق وخسته متفکرلرك‌مشترك شعری ، « انسانیت » خولیاسی اونك مذهبی ایدی . اصللرینی،متأثرینی ایکنجی سببلرینی بیلمدیکی برسورو « فضیلت » خیالنده‌کی سرابدن معبده ،دوماندن یونتولمش بویوك ووجودسز پوتلر کبی ، یوکسلیر ؛ بواسمی وار جسمی یوق الهلرك

قارشیسنده اودائما روحیله سجده ایدردی . دوقوز سنه‌در ماصوندی ...مفرط ومحاکمه قبول ایتمز برسالکی اولدیغی فران ماصونلقدن باشقا دنیاده برحقیقت اوله‌مایاجغنه بوتون وجدانیله قناعت ایدردی . نه عنعنه ، نه‌ماضی ، نه‌وطن ، نه قومیت طانیردی . عرق ومحیط نظریه‌سنی ، روحی وفکری خسته بوتون‌زواللیلر کبی انکاره قالقاردی . نه‌اولدیغنی وضوح ایله‌بیلمدیکی برغایه ،« فضیلت وانسانیت » فکری ، معین وثابت معناسی اولمایان بوعمومی ومبهم ایکی کلمه بوتون منطقلره ، بوتون معاقله‌لره ،بوتون‌فنلره بوتون‌حقیقتلره عصیان ایدن یبرتیجی ووحشی بردین کبی ، دماغنی‌صخوره اوغراتمش ، روحنی قتل‌ایتمش اونی متحرك ویاشار برجسد حالنده براقمشدی ، أوت او ، درتده اوچ بوچوغی یهودی وله وانتن اولان صادق قارداشلری وقامارادلری‌اراسنده‌مهم‌بر نفوذ واعتباره مالك ، غایت متعصب برماصوندی ! یقینده « غرانمه‌تر » بیله اولاجقدی ! بردن :

— اوح . . . .

دیدی صانکه بوقرانلقلردن چیقان کورونمز برأل قلبنه‌آتشدن برخنجر صاپلامشدی؛ هم سلانیکدەکی ایتالیان‌ماصون لوجاسه منسوبدی ...بونی خاطرلامق بوتون موجودیتنی صارصدی.صوکرا اینه دوشونمکه باشلادی . ئولویورم ظن ایتدی . یالکز قلبنك یکیدن صیجاق برزهرله دولدیغنی، کوکسنك پارچالاناجق کبی آجیدیغنی‌دویویوردی .حال وتاریخ بربرینه قاریشاراق هذیان حالنده دماغنه هجوم ایدیور ،مجهول برآغیز طرفندن قولاقلرینه فیصیلدانیورمش کبی رابطه‌لی رابطه‌سز برچوق وقعه‌لر عقلندن کچیور ، بردن روحی ، حسی ، فکری ، وجدانی ، ادراکی دکیشیور ، طوتوشدوریجی بر حمانوتی وارلغی أرتییور :

— آح، انسانیته خدمت‌ایدن اوروپالیلر !...

دیه سویله‌نیوردی. آوروپالیلرك اولدن اهمیت ویرمدیکی، حتی‌بعضی پك‌طبیعی‌بولدیغی حرکتلری آنسزین عقلنه کلیوردی . ایلك‌دفعه فرانسایی خاطرلادی .دائما فضیلته،انسانیته خدمت ایتدیکنی هایقیران بوملت یوز سنه‌در آفریقایی قانه بویایور ، صحرانك سلاحسز ، صاف، معصوم ، مونس ، خلوق واصیل اولادلرینی مترالیوزلرله‌ئولدوریبور،آسوده شهرلری ، ساکن یووالری سریع آتشلی طوپلرله ییقیور ، هیچ برقباحتی اولمایان قوجا برملتی اسیر یاپیور ؛ وطنلرینی، مالللرینی چالیور ؛ عرضلرینی حیاتلرینی، روحلرینی‌ضبط ایدییوردی .جزایر،تونس ، صحرای کبیر ، سنه غامبی ، ماداغاشغار واخ . . . . صوك فتح ایتدکلری یرله ، زواللی فاسله اوروپادەکی کندی وطنلرینك یکرمی مثلندن زیاده براراضیه صاحب اولمش بولونیورلردی . بوغداراوروپانك سطحی انجق اون میلیون کیلو متره مربعی ایدی. حالبوکه آفریقادەکی فرانسز مستملکه‌سی اون میلیون اوچ یوز بیك کیلو متره ! . . . انسانیته فرانسزلردن دها زیاده خدمت

ایتمك فكرنده بولونان انكلیزلرك یالكز آفریقاده‌كی مستملكه‌سی اون میلیون كیلو متره مربعندن بر آز أكسیكدی . بروقتلر . . عمومی صلحدن أك چوق بحث ایدلدیكی زمان ، مشروطیته ، حتی جمهوریته مالك أك منتظم اداره‌لی كوچوك ، فقط غایت ناموسلو بر حكومتجكزك اوزرینه آچ وقودورمش بر حیوان كبی آتیلمش ، اونی چاطیر ، چاطیر پارا - لایاراق یوتمشدی ، زواللی ترانسوالك یالكز بر كناهی واردی : زنكینلكی ، آلتون معدنلرینك بول بولونمسی ! . . . آلامانیا ، اسپانیا ، حتی پورته‌كیز وبلچیقانك‌ده جسیم مستملكه‌لری واردی . ایشته آفریقا تقسیم اولونمشدی . بو ، اوقادار آشكاردیكه . . . . قوجا قطعه‌ده آنجاق حبش ولیبریا كبی برایكی یرلی ومستقل حكومتجكز قالمشدی . ایتالیایه‌ده مستملكه‌سی دار كلمشدی . . . . شیمدی بكله‌نیلمیه‌ن ، امید وتخیل اولونمایان بردقیقه‌ده طرابلسه صالدیرییور ، اللی سنه‌در سوره‌ن « آفریقایی لاتینله‌شدیرمك » فاجعه‌سنك صوك پرده‌سنی آچییور . . یاخود قاپایوردی ! بوناصل انسانیت ایدی ؟ بوانسانیتك وحشیلكدن ، باربارلقدن ، یام یاملقدن نه‌فرقی واردی ؟ . . . سلاحسز آفریقایی تمامیله ضبط ایده‌ن بوییرتیجی ، انصافسز ، مدهش آوروپالیلر آسیایی‌ده پایلاشییورلر ، بو تجاوزلرینه صوئوق قانله : « شرق مسئله‌سی ! » دییورلردی . میلیونلرجه آدامی انسان یرینه صایمیورلر ، اونلره حیوانلردن داها آشاغی معامله ایدییورلردی . كندی مملكتلرنده یالانجقدن كولونج انسانیتلر كوستره‌ن ، شفقت پازارلری ، شفقت مؤسسه‌لری تأسیس ؛ حتی حیوانلری حمایه جمعیتلری تشكیل ایده‌ن بودولاندیریجی ، آلچاق آوروپالیلر ؛ زواللی چین ، اهالیسنك صحت وعافیتنی ، نسلنك استقبالنی محافظه ایچون آفیونی منع ایدنجه ، بردن قودورویورلر ، بوتون آلاجالرینی میدانه چیقارییور : « تجارتمزه زیان كلیر ! ! ! » دییه بوطالعسز حكومتی صقیشدیرییور ، قورقودویورلر ، تكرار آفیونه مساعده ایتدیرییورلردی . . . . تجا - رتلرینی اوچ یوز میلیون انسانك صحت وعافیتندن ، استقبالندن داها قیمتلی كورییورلر ، اوچ یوز میلیون چینلی‌یه مملكتلرنده‌كی كوپكلر قادار اهمیت ویرمیورلردی . انكلتره هندستانك قانی أمیور ، بوتون خزینه‌لرینی آوروپایه طاشیور ، ایكی یوز دوقسان بش میلیون انسانی خدمتجی حیوانلر ، یعنی آت وأشك كبی ، هرحقدن محروم ، كندی حسابنه چالیشدیرییور ، روسیا تورك یوردینی عقله كلمز غدارلقلرله چیكنه‌یور ؛ انكلتره ایله ، اوچ بیك سنه‌در یاشایان قدیم برملتی ، ویران اولان ایرانی خریطه‌دن سیلمك ، بریوزندن قالدیرمق ایچون اتفاق ایدییورلردی . . . . توركیه‌نك تقسیمی‌ده محققدی ! چونكه آسیا یاغماسنه اونی أنكل كورییورلردی . اولا اونی ضعیف براقمق ، محو ایتمك لازمدی . همان برعصر اول آوروپالیلر علیهمزه قالقمشلر ، ناوارینده دونانمامزی یاقاراق یونانستانی ایجاد ایتمشلردی . رومانیا ، صربستان ، قارا داغ ، بلغارستان ، شرقی روم ایلی ؛ جزائر ، تونس ، قبریس ، مصر ، سودان یاغمالری بربرلرینی تعقیب ایتمش ، نهایت صوك اعدام قرارمز ره‌وال ملاقا -

تنده ویرلمشدی . مشروطیت اعلان ایدیلنجه سوزده بوقرار تأخیر ایدلدی . حالبوكه بو تأخیر تمامیله یالاندی . . . . بزی دنیایوزندن قالدیرمق ایچون چیزبلن پلان دورویوردی ؛ بوسنه هرسك زورله آلندی . مسئله‌لر ، ینه باقیدی : ماكدونیا مسئله‌سی ، آرناوودلق مسئله‌سی ، كرید مسئله‌سی ، بوغازلر مسئله‌سی ، شرقی آناطولی مسئله‌سی ، مه‌زه‌پوتامیا مسئله‌سی ، عراق مسئله‌سی ، سوریه‌نك استقلالی مسئله‌سی ، عربستان مسئله‌سی والخ . . . . . بومسئله‌لری آوروپالیلر بربرر حل ایده‌جكلردی . یالكز هپسنك مناسب وقتلرینی بكله - یورلردی . . . . بونلری سرعتله دوشونمك بیننی دوندیرییور ، اونی آصیلمق ایچون ایپه دوغرو یورییه‌ن ، جلادك ساطیری آلتنه باشنی اوزاتان معصومك دویدیغی اومتوكل ، امیدسز ، فقط نجیب قورقو ایله تیتره‌تیوردی . وجودنده هیچ قوت قالمادیغنی حس ایدییور ، سببسز كوز یاشلریله آغلامق ، دكیزه ، بوأریمش عدم كیجه‌سنه آتیلمق ، محو اولمق ایستیوردی . ایشته طرابلس مسئله‌سنك حلی زمانی كلمشدی . اوده هركس كبی بونك فرقنده اولمامش . اویوركن خنجرله‌نن برآدامك اویاناراق ، لكن نه‌اولدیغنی آكلا - مایارق ئولمسی كبی ، حس ومحاكمه‌سنی بردن غائب ایتمشدی . باشی فنا حالده آغرییور ، شقاقلرندن قانلرینك اوغولدایاراق كچدیكنی ایشیدییور ، قارشیسنده‌كی قوزغون ونهایتسز قرانلغه باقیوردی . قارا بورونك پروژوكتوری تكرار دوغدی . بو ، اوزون ومنور برخطدی . سریع بردائره چیزدی . اولیمپه دیكیلدی . شیمد كوزلری بوافقی نوره دالیور ، بونورك ایچنده ماوی دكیزیله ، آچیق سماسیله ، سویملی قلعه‌سیله ، بیاض مناره‌لریله ، لطیف وساده أولریله ، یوكسك حكومت سراییله ، منشیه محله‌سنك صاغنده‌كی یشیل خورما اورمانیله طرابلسك خیالنی كورویوردی .

آلچاق دوشمان بوكوزه‌ل مملكتی طوبه طوتمش ، ضبطه قالقمشدی . واورتاده هیچ برسبب یوقدی . بودرجه قابا ودنی برتجاوزه كیملر جسارت ایدییورلردی ؟ بوملتك ایچنده ناموسلی انسان یوقمیدی ؟ بوملت باشدن آشاغی‌یه قادار قورصانمیدی ؟ حكومتلری براخلاقه ، بروجدانه صاحب انسانلردن مركب دكلمیدی ؟ . . . دوشونویوردی . . . . پروژوكتورك نوری تكرار سوندی . افقی وبیاض طرابلس خیالی غائب اولدی . كوز - لری ینه قرانلقلرده قالدی . . . . ایتالیا باش وكیلی جیولتی ، خارجیه ناظری سان‌جو - لیانوس‌ده ، آوروپاده حكومت آداملرینك چوغی كبی ، ماصون دكلمیدرلر ؟ . . . شهرتلی غران‌مه‌تریلری ، ماصون حكمدارلری ، ماصون پرنسلری ، ماصون لوردلری ، ماصون میلیونرلریله « یالكز انسانیت ، باشقا برشی یوق ! » دییه‌ن فران ماصونلق شیمدی نره‌ده ایدی ؟ . . . باشی دونویوردی . دوشه‌جكم ظن ایتدی . برآز كیری چكیلدی . یوقاری دوغرو یوریمكه باشلادی . یانندن كچن دوریه‌نك پولیسی « كیمدر بو ؟ » كبی یوزینه باقیوردی . بوتون حیاتنده نه‌قادار یاكلش وچوروك فكرلرله آلداندیغنی ؛ قومیتسزلكك ،

ملیتسز لکك « بین الملایتجیلك وماصونلق » خولیاسنك بر آز دوشونه بیله‌ن بر آدامی هو- نکور هونکور آغلاداجق درجه کولونج بر بودالالق اولدیغنی آکلیور ، ایسته‌میه‌رك ، ایچندن :

— بن نه‌یم ؟ . . .

دیه‌یه کندی کندینه صوریپور ، فقط :

— تورکم ! . . .

دیمکه جسارت ایده‌میور ، شیمدی‌یه قادار روحی ضبط اولونمش قیمتسز برجسددن باشقا برشی اولمادیغنی ادراك ایله جدتندن واوتاماسندن آغلامق ایسته‌یوردی . اوده تورکلری دنیا یوزندن قالدیرمق ایچون بربرلریله تمامیله اتفاق ایتمش اولان آوروپالیلرك ناچیز برقولی ، مطیع برخدمتجیسی ، مملوك برکوله‌سی دکلیدی ؟ آوروپالیلره ، آوروپا- لیلرك عادتلرینه ، عنعنه‌لرینه ، تربیه‌لرینه ، معاشرتلرینه ، محیطلرینه ، جمعیتلرینه طاپیور- میدی ؟ اجنبیلردن آلدیغی اهمیتسز برنشان ، برمادالیا اوتی ناصل دملی کبی سوبخندن چیلدیرتیر وافتخار ایتدیریردی ؟ . . .

تورکلری ، تورکلرك وطنی مسئله مسئله تقسیم ایدوب تقسیط ایله مادی اولاراق پارچالامغه چالیشان بویاغماجی ودویماز آوروپالیلر معنوی هجوملرینی‌ده اهمال ایتمیورلردی. لسانلرینی ، معارفلرینی ، اخلاقلرینی ، تربیه‌لرینی ، عادتلرینی تشر ایله برعصردن بری ایچمزده یالکز اسملری « تورك وشرقلی » قلمش مدهش بر « رنکسز اردوسی » تشکیل ایدییورلر ، بو « رنکسز » لرله شکیمه‌مزه صالدیرییورلر ، بزی ضعیفله‌تیورلر ، ملیت وتورکلك فکرینی فران ماصونلق افسانه‌سیله بوغویورلردی . دونه کلنجه‌یه قادار کندی- یسی بیله :

— تورکم !

دیمکه صیقیلمیورمیدی ؟ وبو مملکتده کندیسی کبی تاریخنك بویوکلکنی ، ماضیسنك شرفنی ، ده‌ده‌لرینك شانی بیلمیه‌ن ، انکار ایدن ملیتدن اوتانان‌نه‌قادار آوروپالی لاشمش رنکسز واردی ؟ دوشونیور وخیزلی خیزلی کیدییوردی . کومروکك آرقاسنه ، یکی آپارتمانلرك حذاسنه کلمشدی.

— نره‌یه کیدییورم ؟

دیدی . صباحه انجاق برقاچ ساعت واردی . بوکیجه یاتمایاجقمیدی ؟ فقط نرده یاتاجقدی ؟ أوتی ، یالیسنی خاطرلایانجه صوئوق برتیترمه دویدی . اورایه ناصل کیده جکدی ؟ آرتیق او أوه کیره‌رسه‌نفرت وحدتندن ، ألم وندامتدن ئولیه‌جکمیدی ؟ تکرار دوندی . بینی صولانمش‌ده قافاسنك جدارلرینه چارپیورمش کبی ، هر آدیمده باشنده

دایانیلماز بر آجی‌دویو یوردی . یوروردی . یوردی وشعورسز بر حرکتله سپلاندید یالاسنك اوکنه کلدی . جاملی قاپودن کورینه‌ن آیدینلق وطاش قوریدورك نهایتنده برصنه‌الیه اوزرنده غارصون اویوقلیوردی . چاك دوکمه‌سنه باصدی . غارصون بردن اویاندی ، وچابوق آدیملرله قاپویه کلدی . آچدی . بو ، قیریقلی ، قرق یاشنده تخمین اولونور بررومدی .

— اودا وارمی ؟

دیه صوردی . غارصون آکلامامش کبی یوزینه باقدی . سوزده تورکچه بیلمیوردی . برآز ترددن صوکرا :

— مالیستا . . . .

دیدی . فقط قارشیسنده کنك روحه بیلمدیکنی انتقال ایدنجه تکرار ایکنجی بریهودی فرانسیز جاسیله علاوه ایتدی :

— ایلیا ، ایلیا ، وویه‌زانتره !

مرمر باصاماقلی مردیوه‌نك باشنه کلنجه غارصون کیریده قالدی . ینه اویالکز سلانیك مخصوص اولان بوزوق ویاکاش یهودی فرانسیز جاسیله : « سز چیقیکز موسیو ، یوقارده اودا کز کوستریله‌جك . . . . » دیدی . بردوکمه‌یه باصدی . یوقارده رزیلك چالندیغی ایشیدیلیر کبی اولدی . مردیوه‌نی یاواش یاواش چیقیور ، باشنك آغریسندن کوزلری قاپانیوردی . کندیسنی اورتاده‌کی صالونك آچیق قاپوسی اوکنده بولدی . ایچرده غایت صاری صاچلی ، بیاض اثوابلی بر آوروپالی قادینله باشی آچیق وأسمر ، بردلیقانلی قونوشیور ، وکولوشیورلردی . کوزلرینی اوغوشدیرارق کلن قوتلی چیرکین ویچیمسز غارصون اونی صاغ طرفده تك یاتاقلی اودالردن برینه کوتوردی . چیك وبیاض آیدینلغی سوندی- یروب یالکز قالنجه آرقاسی اوستی قاریولایه اوزاندی . صویونمغه ، حتی قوطینلرینی چیقارمغه طاقتی یوقدی . کوزلرینی قاپادی . قوللرینی باشنك اوسته چاپراز واری قویدی .

اویویامیور ، باشنك زونغلادیغی دویویور ، أوتی دوشونیوردی ! احتمال زوجه‌سی بو آقشام اونی بکله‌مش ، وکیم بیلیر نه‌قادار مراق ایتمشدی . آما ناصل کیده‌جکدی . قرق سکز ساعتدر بربرینی تعقیب ایدن وقعه‌لر ، خبرلر ، اونی شاشیرتمش ، موجودیتنی ، روحنی دکیشدیرمش ، محاکمه‌سنی پریشان ایتمشدی . شیمدی نه‌قادار مشکل برموقعده قالمشدی . . . حقارتك ، تجاوزك ، اعتسافك شدتندن آنسزین اویانان ملت ایتالیان مکتبنك ، آجته‌سنك ، خسته‌خانه‌سنك ، حتی قونسولوسخانه‌سنك آزمالرینی پارچالامش ، بایراق دیره‌کلرینی قیرمش ، سانجاقلرینی ییرتمش ، هیجانلی نمایشلر یاپمشدی . نه قادار ایتالیان وارسه شبهه‌سز هپسی قووولاجقدی . ایتالیان دوستی کورینه‌جك برتورك شبهه‌سز لعنتلر ، نفرتلر ایچنده تحقیر اولناجق ، مملکتدن دیشاری چیقاریلاجقدی . . . .

باشنك آغریسندن کوزلری یاشاریپور ، وآقاجق کبی اولویوردی . یوزی قویون

MİLLİ KÜTÜPHANE
ANKARA

دوندی . اوكنه زوجه‌سی ، چوجغی ، أوی كلیوردی . اوهیچ بویله بركونی دوشونمه‌مش ، بو آنه قادار مسعود یاشامشدی . برغربلی ایله ، برایتالیان ایله ازدواج ایتمك ، حیاتی برله‌شدیرمك اوكا پك طبیعی كورونمش ، حتی افتخار ایدیله بیله‌جك برممتازلق كبی كلمشدی . آوروپادن كلدیكی سنه‌یی ، كنجلك وبكارلق كونلرینی خاطرلایور ، ماضیسی سسلی برسینه‌ماطوغراف سرعتیله خیالندن كچیوردی . غرازیایی ایلك دفعه ازمیرده بربالوده كورمش ، وحیرت ایتمشدی . بوقیز أسكی روما طرزنده فانته‌زی اثوابلر كییور ، وطبقی ایمپراطور آدریانك متره‌سی آنتی نوئوسه بكزییوردی . آوروپاده تحصیلی أثناسنده صنعت تاریخنی تتبع ایده‌رك هپ لوور موزه‌سنه كیدر ، ساعتلرجه بولطیف كوزده‌نك هیكلنه باقاردی . ازمیرده بوهیكلك جانلیسنی كورمك اونی ده‌لی ایدییوردی . غرازیایه همان عاشق اولمشدی . اولا باباسنه كندیسنی تقدیم ایتدیردی . بوموسیو ویتالیس اسمنده بر ایتالیان مهندس ایدی . مسلكلرینك بر اولمسی احبابلقلرینك چابوق ایلرله‌مه‌سنه سبب اولدی . موسیو ویتالیسك حكومتده كوریله‌جك ایشلری ؛ مملكتده چوریله‌جك برچوق دالاویره‌لری واردی . بوكنج توركه مال بولمش مغربی كبی صاریلدی . أوینه قبول ایتدی . اونی عادتا كندیسنه فخری برترجمان ، فخری برقومیسیونجی یاپدی . فخری وبداوا اولمقله برابر غایت تربیه‌لی اولان بوخدمتجی اوكا ایستدیكی قادار ایش بولویور ، حیله‌لرینه ، احتكارلرینه ، وورغونلرینه یاردیم ایدییور ، حكومتده‌كی مشكللرینی بردقیقه‌ده حل ایدیوریییوردی . هم بوتورك زنكین ایدی . قیزینه غایت قیمتلی هدیه‌لر ویرییوردی . . . . فقط بداوا وصادق ترجماننك قیزینه عاشق اولدیشنی ، اونكله ازدواج ایتمك ایستدیكنی ایشیتدیكی وقت چوق حدتلندی . برتوركه قیزینی ویرمك . . . . بوممكنمی ایدی ؛ بربارباره ، بروحشی‌یه ، برمدنیت دوشماننه ، حاصلی برتوركه ناصل قیز ویریلیردی ؛ . . . شدتله رد ایتدی . آرادن برقاچ آی كچدی . لكن تحافدی ؛ قیزی‌ده بوتوركی ایستیوردی . موسیو ویتالیس كنجلكندن بری اسپانیاده قوردیغی شاتولرك تمللرینی بردن قازیلمش كوردی . بویوك برمنفعت اونی بكلیوردی . . . . برآز فیلوسوفلاشدی ، برآز عالمله‌شدی . ایتالیاده ، آچ وسفیل كونلرده بوتون روحیله اعتقاد ایتدیكی سوسیالیسم نظریه‌لری تكرار محاكمه‌سنه عودت ایتدی . بركون قیزینه دیدیكه :

— ظن ایدرمیسك ، بوكنعان برتورك‌در ؟

غرازیا تهالكله :

— اصلا ، اصلا ! كنعان اصلا برتورك دكل‌در . واصلا برتورك اولاماز . . . .

دیه جواب ویرمشدی . صوكرا اوزون اوزادی‌یه حسبحال ایتدیلر . موسیو ویتالیس قیزینه تاریخدن ، انسابیات علمندن بحث آچدی ؛ بیزانس ایمپراطورلغنی ضبط ایدن توركلر آنجاق برآووچدی . . . . بوكون كوریلن روم ایلی وآناطولی اهالیسی هپ رومدی . فقط زورله دینلری تبدیل ایدلمشدی . أوت كنعان‌ده برروم چوجغی ایدی . توركیه ،

آوروپالیلر طرفندن تقسیم ایدلدكدن صوكرا هیچ شبهه‌سز روم ایلی وآناطولیده تورك نامی آلتنده یاشایان اون یدی میلیون روم أسكی دینلرینه دونه‌جك ، خرستیان اولاجقلردی . . . . موسیو ویتالیس بویله آكلاتیور ، بوتون توركیه‌ده سلطانك عائله‌سندن باشقا تورك برفاملیا اولمدیغنی ، وحتی بونی عقلی ایره‌ن معلوماتلی توركلرك‌ده اعتراف ایتدكلرینی علاوه ایدییور ، غرازیا شاشیور ، وسوینیوردی . كنعان تكرار دعوت ایدلدی . بومصاحبه‌لر یاننده آچیلدی . تاریخلریله ، اثرلریله ، عنعنه‌لریله ، قهرمانلقلریله شهرت قازانان ، داها عباسیلر زماننده غربه اوشوشمكه باشلایان میلیونلرجه توركی ، قارامانلیلری ، سلچوقیلری ، آق‌قویونلولری ، قارا كچیلیلری اونوداراق ، عثمان خاندانك ظهورندن برقاچ سنه أول روم ایلی‌یه ، واردار وادیسنه كچن بهادر توركلرك وجودینی انكار ایده‌رك اوده توركیه‌ده هیچ تورك بولونمدیغنی تصدیق ایتدی .

بابا قیز خیاللریله كنعانی روم اولارق قبول ایتدكدن صوكرا ازدواجی اوقادار امكانسز كورمدیلر . موسیو ویتالیس ایكی سنه أول ئولن باباسندن كنعانه اون بش بیك لیرالق برمیراث قالدیغنی اوكره‌نمشدی . بومهم برپارا ایدی ، خصوصیله توركیه‌ده . . . . صوكرا شرق مسئله‌سی حل ایدیلنجه ، یعنی توركیه آوروپالیلر طرفندن پارچا پارچا تقسیم ایدیلنجه أك بویوك موقعلری بویله كنعان كبی متفنن ، آوروپاده تحصیل كورمش ، یرلیلرك روحنه واقف ، مقتدر آداملر اشغال ایده‌جكدی . أوت غرازیانك طالعی أییدی . . . . موسیو ویتالیس ازدواجه مساعد كوروندی . لكن برقاچ اهمیتسز شرطی واردی : كنعان ازدواجدن أول ایرادلرینی صاتاجق ، قیزینه بش بیك لیرا ویره‌جك ، تورك عادتلرینه صادق قالمش متعصب اقربالریله آصلا مناسبت والفتده بولونمیاجق ، دوغاجق چوجوقلری ایتالیان تربیه‌سی كوره‌جك ، وایتالیان اولاجق . . . . غرازیا هرخصوصده سربست بولوناجق . . . . كندیسنه‌ده بعضی تشبثلرنده قوللانیلمق ایچون ، بورج كبی ، بش بیك لیرا ویریله‌جك ! . . . كنعان همان استانبوله كیتمش ، صاتیلاجق شیلری صاتمش ، بوتون شرطلری قبول ایده‌رك غرازیا ایله برله‌شمشدی . ایكی سنه ایچنده بربر اوستنه ایكی أركك چوجغی اولمشدی . غایت مسعوددی . ایتالیان عادتی تعقیب ایده‌رك چوجقلرینی نومرو ایله چاغرییورلر : « پریمو ! سه‌قوندو ! » دییورلردی . سه‌قوندو ایكی سنه أول خسته‌لانمش وئولمشدی . شیمدی یالكز پریمو ایله قالمشلردی . . . . موسیو ویتالیس مشروطیتك اعلانندن صوكرا توركیه‌ده ایشلرك أیی كیتمیه‌جكنی وهم ایده‌رك بیكلرجه لیرا ایله اون پاراسز كلدیكی ایتالیایه كیتمشدی . اوراده برچفتلك آلمش ، ایشدن أل چكمشدی . قیزینه ودامادینه هر هفته برقارت پوستال وهر آی اوزون برمكتوب كونده‌رییوردی . . . .

عجبا بوتجاوزك اوزرینه نه‌لر یازاجق ، ایتالیان آرماداسنك غلبه‌سنی ، ایتالیان عسكرینك قهرمانلقلرینی ناصل مدح ایده‌جكدی . كنعان بیلمدیكی بریرندن یارالانمش كبی یوزینی بوروشدوردی . اویویامیوردی . . . .

MİLLİ KÜTÜPHANE
ANKARA

شيمدى باباسى غرازيايى وكندينى ايتاليايه چاغيرمياجقميدى ؟ نه ياپاجقدى ؟ . . . . كيده جكميدى ؟ . . . . خاير . . . . اوحالده ؟ . . . .

عجبا غرازيا تابعيتنى تبديل ايتمكه راضى اولاجقميدى ؟ جوجقلرى واردى . وايشته اون سنه يه يقين بربرلرينى اوقادار سويبورلردى . . . . شقاقلرندن صوئوق ترلر آقيوردى . جيبندن منديلنى چيقاردى . يوزنى سيلدى . صاچلرنى پارماقلريله قاريشديردى . كوزلرنى آچديغى وقت پنجره دن ديشاريسنك آيدينلانمقده اولديغنى كوردى . صباح اولويوردى . عمرنده ايلك دفعه اولاراق بوتون بركيجه يى اويقوسز كچيريبوردى . آياغه قالقدى . كه رينديسى : باشى آغريدن اويوشمش كبى ايدى . پنجره يه ياقلاشدى . سوقاغه باقدى . قارشيكى بنانك ايكنجى قاتنده كى بالقونه ياشليجه برقادين برطاقم ثورتولر آصيور ، وريختمده قويو لاجوه رد بردكيز ، قويو لاجوه رد برسما آلتنده اوزانوب كديبيوردى . سوقاغك ايچنده برقاچ يهودى قاوغا ايدركى قونوشويورلر ، يكرمى اوتوزكشيلك بركورولتو حصوله كتيريبيورلردى . دوندى . تكرار ياتاغه اوزاندى . كوزلرينى قاپادى . اويويا ميور ، ايچندن :

— نه ياپاجغم ؟ نه ياپاجغم ؟

دييور ، هيچ بر قرار ويرهميور ، اضطراب وعذابدن قيورانيوردى . . . .

* * *

. . . اوتلك قاپيسندن چيقنجه كوزلرى قاماشدى . بويوك بركونش زوال نقطه سنه ياقلاشمش ، اورتالغى چيك ، شديد وبياض برضيا ايچنده براقمشدى . دكيز ساكن وماوى ايدى . آرابالر ، تراموايلر ، ينه أسكيسى كبى كچيور ، هركس صانكه أسكيسندن بر آزداها خيزلى يورويوردى .

تراموايه بينمدى . بياض قوله يه قادار پايان كيتمك ايسته دى . . . . اولادكيز كنارينى تعقيب ايتدى . بوطرفى چوق تنها ايدى . تك توك برقاچ كشى كچيوردى .

صوكرا ينه بنالر جهتنه صاپدى . مأيوس برچهره يه راست كليوردى . عكسنه شابقاليلرى داها شن ، داها مسعود كورويوردى . تجار كاتبلرى ، مغازه مأمورلرى ، كندى كنديلرينه خيالى براهميت ويرن طاتلى صو فرنكلرى ، حاصلى بوتون بورنكسر وتورك كلمه دوشمان كروه ، سوينيوردى . أيجه دقت ايتدى . خارجدن برى كلمه مطلقا بوكون بربايرام وار ظن ايده جكدى . عصبيله شيور ، ديشلرينى صيقيور ، دوداقلرينى ايصيريور :

— سوينكز ، خائنلر ، سوينكز ! زم فلاكتمز سزك ايچون سعادتدر !

دييوردى . بياض قوله يه كلدى . ديوارلرى بيقمق عمليه سى تعطيل اولونمشدى . اتحاد باغچه سنك اوكنده دوردى . عسكر قلونك قارشيسنده بوش بر آرابا دوريبوردى . « بينسه ممى ؟ » ديه دوشوندى . واز كچدى . نه اولدقلرى بليرسز ، ايريلى اوفاقلى شابقالى چوجقلر فراسزجه علاوه لرى بربرلرينه اوقويورلر ، قاتيلاجق درجه ده كولويور ،

وايتيشيورلردى . كونش يوزنى ياقيوردى . هوا غازنى ديره كنك دينده برقاچ اجنبى قادينله برقاچ شابقالى دوروبور ، وترامواى بكليوردى . أرككلر شهه سزيكى باشلايان - بى ، دوشمان فيلوسنك مظفريتنى آكلاتيورلر ، وقادينلر مسرور برمراقله ديكليبورلردى . نهايت اوزاقدن ياقلاشديغى كورلن ترامواى كلدى . آغزى آغزينه دولو ايدى . ياليلرده اوطورانلر اوكله يمكنه دونويورلردى . ير يوقدى . آرقاده كى آرابايه آتلادى . قوندوقتورك موقعنده آياقده دوردى . هركس بربرلريله قونوشويورلردى . توركجه بركلمه كچميوردى . دقت ايتدى .

تراموايك ايچنه باقدى :

قادين أركك هپسى شاپقالى ايدى . ايكنه آتيلسه يره دوشمه يه جك اولان بوقوجا متحرك وعمومى مسكنك ايچنده كنديسيله برابر انجاق اوچ فصلى واردى . ديكر ايكى فصلى ده تراموايى اداره ايدن آدامله بيلتجى ايدى .

تراموای يورورکن بو وجدان أزيجى مغلوبيت وپريشانلق منظره سنى كورمه مك ايچون ارتق ديشاريسنى سير ايدييوردى . ياليسنه ياقلاشمشدى ، نه دن صوكرا تكرار دقت ايتدى . ايشته عكسى كبى برفصلى كچميوردى . هپ شاپقه لى ، شاپقالى ، شاپقالى . . . . كندى كندينى تسلى ايتمك ، بوتون بوتون يأسه واميدسزلكه براقامق ايسته دى :

— غريب تصادف ؟ ديدى ، بوقادار يولده برفصلينك كچمه مه سى پك غريب . . . .

كوچوك ظريف ياليسى ئوماش كبى سيزدى . بوتون پانجورلرى قاپالى ايدى . باغچه دن كچدى . طاش مرديوه نى چيقد ى چاكه باصدى خدمتجى قيز كلدى . قاپويى آچدى عصبى براستعجال ايله صوردى :

— مادام نرده ؟

— صباحلين آرابا كتيرتدى . ديشارى چيقدى .

— پريمو ؟

— اوده مادامله برابر كيتدى .

— مادام برشى سويله مديمى ؟

— خاير . . . .

ايچرى كيردى . ايكى يول صانديغى حاضرلانمشدى . ديمك غرازيا يولجيلغى دوشونويوردى . بوراسنى ايلك دفعه كورييورمش كبى ديوارلره ، پرده لره ، موبله لره ، اشياله ره باقيور ، حيرت ايدييوردى . بوتون بومحيطده تورك حياتنه ، تورك روحنه عائد برکوچك ، برچيزكى بيله يوقدى . . . . بردن بورسه ده كى چوجقلغنك كچديكى بابا أوينى خاطرلادى ؛ صوفاده راحت وبياض اورتولو ديوانلر واردى . اودالر غايت تميز وخالى دولو ايدى . قبه طرزنده ياپلمش نقشلى طاوانده آصيلى أيالديزلى قافه سنك ايچنده برقانارىه دائما اوتەر ، مرديوه ن باشنده كى جويز اغاجندن أسكى وغوغولى ساعت ، آلاتورقا ساعت

باشلرینی هایقیرارق اونك كورولتوسنی كسردی . باباسنك اوداسی كوزینك اوكنه كلیوردی . بورایه سلاملق ده دیرلردی . آلچاق سدیرلری وقالین حالیلرله دوشه‌لی اولان بوكنیش اودا آغیر ویشنه رنكنده‌كی پرده‌لریله براز قارانلقجه ایدی . دیوارلرده أكری وآلتون قاقمالی قلنجلر ، قامالر ، پیشتوولر آصیلیدی . حتی بركون باباسی بوقلنجلردن برینی ایندیرمش ، قینندن چیقارارق اوكا برطاقم سیاه لكه‌لر كوسترمش و :

— بونلر نه ؟ بیلیورمیسك ؟

دیه صورمشدی . اونه اولدیغنی اكلامایارق :

— چوق كیرله‌نمش ، تمیزله‌ته‌لم . . . .

جوابنی ویرمشدی . حالا دویویوركبی اولویوردی ؛ اووقت باباسی كولومسه‌مش ، وبویوك ألیله‌مینی مینی صیرتنی اوقشایاراق :

— خایر اوغلم ، خایر ، دیمشدی ، بونلر كیردكل . . . . بونلر دوشمان قانی . . . بو قلنج بزه ده‌ده‌لریمزدن قالدی . بابامده ، بن‌ده اونكله حربه كیتدك . بو قلنج یدی محاربه كوردی . اوزرنده‌كی دوشمان قانی أك بویوك قیمتی‌در ، تمیزله‌نمز . . . .

صوكرا بركون یالكز كن ، خدمتجی‌یه دیكر قامالری وایریلی اوفاقلی قلنجلری ایندیرتمش ، قینلرندن چیقاراراق باقمشدی . هپسی هپسی قانلی ایدی . و بوقانلر دوشمان قانی ایدی . . . . ینه بو اوداده‌كی باش سدیرك اوستنده اطرافی ایپكدن و صیرمالی چوره‌لرله سوسله‌نمش بویوك بر لوحه‌واردی . ایكی ستون اوزرینه ، قیرمیزی وانجه چیچكلر ایچینه یازلمش اولان بو سطرلری دائما اوقور ، حتی أز برلردی . بو سرت وتمیز ، صانكه التون وچلیكدن یاپیلمش بر قصیده ایدی . مردلك نصیحتلری ویرییور ، مرد برتورك روحندن صاچیلیور ، عفت ، ناموس ، متانت ، استغنا توصیه‌ایدییوردی . بعضی مصراعلری ایشته عقلنه كلیوردی :

« كچمه نامرد كوپروسندن ، قو آپارتسین صوسنی ! »

« قورقما دوشماندن ، كه آتش اولسه یاندیرماز سنی ! »

« مستقیم اول ، حضرت الله اوتاندیرماز سنی ! »

صوك مصراع بر نقرات كبی تكرر ایدردی . باباسی نه‌قادار كنج دوروردی . كلن مسافرلر ، آغالرده اوكا بكزه‌رلردی . بولوحه كویا قلبلرینك ، اخلاقلرینك ترجمه‌سی ایدی . . . . حرم طرفی‌ده خیالنده دالغالانیور ، باشی یشیل ئورتولو أننه‌سیله ، دائما یره باقان ، اوموزنده هاله كبی پنبه بر آتقی طاشیان مقدس همشیره‌سنی كورییوردی . شیمدی بومعزز وجودلردن ، كندی اصلندن ، اساسلرندن نه‌قادار اوزاقدی . . . . تحصیلده ایكن باباسی وآننه‌سی نولمشلردی .

عموجه‌سنك یاننه كیدن همشیره‌سی اوراده یرلیلردن بریكه وارمشدی . كندیسی اون سنه‌در نه‌بورسه‌یه كیتمش ، نه‌اقربالرینی كورمش ، حتی ماللرینی بیله استانبولدن كوندردیكی بروكیل واسطه‌سیله صاتدیرمشدی . . .

خیالندن اویانیور ، اطرافنه باقیوردی . دیوارلرده اساطیره عائد رسملر ، أسكی روما ویونان منظره‌لری واردی . آصقیده پریمونك مكتبه كیدركن كییدیكی كنیش حاصیر شابقاسی ، اورتاده‌كی یوارلاق ماصانك اوزرنده پروغره وژورنال دوسلانیك غزته‌لرینك نسخه‌لری دورییوردی . بورادن قاچمق ایسته‌دی . آما هانكی اودایه كیده‌جكدی . یوقاری چیقسه موسیو ویتالیس ایله مادام ویتالیسك بویوك قطعه‌ده رسملریله قارشیلاشاجقدی . صالونه كیردی . برپنجره آچدی پانجوری ایتدی . ایچری‌یه آیدینلق دولدی . اوح . . . . ایسته‌میه‌رك دیوارلره كوزكزدیردی . غاریبالدینك ، ویقتور امانوئلك رسملری مستریح ومظفر ایكی حاكم كبی اوكا باقیورلردی . دیكر مقابل سطحلرده واتیقانك ، ناپولینك یاغلی بویا منظره‌لری آصیلمش دورییوردی . وبو أو كندیسنك ایدی . . . . دوشونویور ، دوشونویور ، دوشوندكجه ایكی كوندر فرقنه‌واردیغی موجودیتنك آشاغیلغنی ، سفالتنی ، عادیلكنی ، مفكوره‌سزلكنی آكلیور ؛ غائب ایتدیكی قومیتی ، اونوتدیغی ملیتی ، قیمتنی تقدیر ایده‌مدیكی اساسلری ایچون آجی بر ماتم دویویور :

— آه نه‌قادار زواللی ایمشم !

دییوردی . بووجدان عذابلری ایچنده كچن یاریم ساعت اوكا بركون كبی كوروندی . قاپونك زیلی چالننجه بوتون وجودی تیتره‌دی . ایشته غرازیا كلیوردی . پارماقلرینك اوچلری اوشودی . بوینی حرارت ایچنده قالدی . باشی قاشیندی . دایانیلماز بر اضطراب دویدی . « كشكی فكریمی مكتوبله یازایدم ! » دیه دوشوندی . فقط ایشته آرتق وقت یوقدی . غرازیا دیشاریده شابقاسنی چیقارییور وخدمتجی قیزه كندیسنی صورییوردی . شیمدی قاپویی آچاجق ، ایچری كیره‌جكدی . . . . او نه یاپاجقدی ؟ نه‌سویلیه‌جكدی ؟ ناصل قونوشاجق ، صباحلین ویردیكی قراری اوكا ناصل آكلاتاجقدی ؟ بوتردد اذاسی چوق سورمدی غرازیا قاپیدن كیردی . وصولغون برتبسمله :

— بونژور دوستم ، نیچون بوراده اوطورییورسك ؟

دیدی . یوزی صارارمش وكوزل بورنی برآز داها بویومش واوزامش كبی ایدی . آرقاسنده اینجه قهوه رنكی برمانطو واردی . صول ألنك ألدیوه‌نینی چیقارمغه چالیشیوردی . كنعان شعورسز برجواب ویردی :

— هیچ . . . .

— دون كیجه نه‌یه كلمدك ؟

— ایشم واردی .

— نره‌ده ایدك ؟

— اوتلده !

— اوخ ، نه‌قادار مراق ایتدم .

ویاننه اوطوراراق مراقنك اضطرابلرینی نقل ایتدی . برقولنی عشق وذوق دقیقه‌لرنده اولدیغی کبی کنعانك اوموزینه آتمشدی . جمله‌لرك نهایتلرنده بوقولیله اونك باشنه دوقو - نویور ، خفیف برصاللانتی یاپیور ، صانکه مخاطبنی بویله تسخیر وتنویم ایدییور ، وارلغنی بنمسه‌یوردی . کنعان اون سنه‌در ایچنه یووارلاندیغی اسیرلك اوچورومنك حالا دیبنده بولو - ندیغنی وبورادن قورتولمانك پك کوچ اولدیغنی کورییوردی . سوییورم ظن ایتدیکی بوسیاه کوزلی لطیف قادین حقیقتده ، اصلیله ، اساسلریله ، قومیتله کندیسنه نه‌قادار یابانجی ، نه قادار اوزاقدی . وحتی بردوشماندی . . . . اعلان اولونان حربدن بحث ایدییوردی . کنعان دیکلیور وسکونتنی بوزمیوردی . غرازیا بوصباح ترجمان ایله قونوشمشدی . هیچ کیمسه‌نك بیلمدیکی ، غزته‌لرك یازمادیغی حوادثلری اوکرنمشدی . اجنبی سیاسی مأمورلر هرشیئی بیلیورلردی . یالکز تورکلرك برشیدن خبرلری یوقدی . ترجمان سر اولارق سو - یله‌مشدی ؛ بوسنه ایچنده شرق مسئله‌سنك أك مهم نقطه‌لری حل اولوناجقدی . انکلتره ، آلامانیا ، فرانسا ، حاصلی بوتون آوروپالیلر بربرلریله تمامیله آکلاشمشلردی . قاس فرا - نسانك اولویور ، آلامانیایه آفریقادن باشقا برمستملکه ویرلمکله برابر آناطولیده سربست براقیلیور ، انکلتره ایتالیایه طرابلسك عجله ضبطنی توصیه ایدییوردی . طرابلس ایتالیانك اولورکن عجمستانده روسیا وانکلتره طرفندن تقسیم ایدیله‌جکدی . برقاچ آی صوکرا روم ایلی‌نك هر طرفنده بومبالر پاطلامغه باشلایه‌جق ، کرید یونانستانه باغشلاناجق ، آرناوودلغه ، ماکدونیایه ، سوریه‌یه ، عربستانه مختاریت ویریله‌جك ، سلطانلق آوروپا - لیلرك حمایه‌سنه آلنه‌رق تورکیه‌ده « بین‌الملل براداره » تأسیس اولوناجقدی . . . آورو - پانك پروغرامی بو ایدی !

غرازیا بونلری مفصل وچابوق آکلاتیور ، ترجمانك قورقولرینی تکرار ایدییوردی : شیمدی حکومت کنج تورکلرك ألنده ایدی . وبوکنجلر اهالی‌یی هیجانه کتیرمك ، خشین ومشترك برروح یاراتمق مهارتنه واقفدیلر . شرق مسئله‌سنك حلنه تشبث اولوندیغی اثناده حکومت أللرنده بولونورسه بویوك فلاکتلرك ظهوری محققدی . چونکه اختیار تورکلرله برله‌شه‌جکلر ، روم ایلیده وآناطولیده محاربه ایتمکه قالقاجقلردی . برچوق قتل عاملره انتظار ایتمك لازمکلیوردی . برایکی هفته ایچنده طرابلسك ضبطی هیجانیله مبعوثلر

حکومتی دویره‌جکلردی . بوتون قونسولوسلر یکی قابینانك آوروپا فکرلی ، آوروپاده تحصیل کورمش عدم مرکزیت یعنی مختاریت طرفداری ، حقیقی حریتی ، یعنی آوروپا حمایه‌سنی ایستر ، ملیت تعصبندن عاری مخالف ومقتدر مبعوثلردن تشکل ایده‌جکنه امیندیلر . بوقابینا عسکرلری ئولدورتمه‌دن طرابلسده ایتالیانك حقنی وحاکمیتنی طانیاجق ، کرید ایچون معناسز وتهلکه‌لی اصرارلرله بویوك دولتلری ویونانستانی ئوزمیه‌جك ، آرناوودلغه ، ماکدونیایه ، سوریه‌یه ایستدکلری مختاریتی ویره‌جك ، مالیه‌سنی آوروپالیلره تسلیم ایله « تمامیت ملکیه » سنی صوك دفعه برکره‌داها تصدیق ایتدیره‌جك ، حاصلی شرق مسئله‌سنی مسعود برسیاستله قان دوکولمه‌دن بیتیره‌جکدی . . . بوتون لیمانلر آچیلاجقدی . مه‌ژوپو - تامیا ایشله‌دیله‌جك ، آوروپانك بویوك سرمایه‌لری هپ قوشاجق ، هر طرفه شمندوفرلر یاپیلاجق ، بورالری مصر کبی تجارت وزنکینلك مملکتی اولاجق ، تورکیه‌ده آرتق بوتون ایرادلرینی وحشی اردوسیله دونانماسنه صرف ایتمکدن وازکچه‌رك حقیقی ترقی یولنی طوتاجقدی . او وقت نه‌تعصب ، نه‌جهالت قالاجقدی . آوروپا مدنیتی غلبه چالاجق ، سرت ومحارب میلیونلرجه یاریم وحشیلر مطیع ویوموشاق عمله‌لر حالنه کله‌جکدی . آما ترجمان قورقویوردی . . . قورقویوردیکه حکومت‌ینه کنج تورکلرك ألنده قالماسین ! بونلر غایت مغرور ، جاهل وشووه‌ن ایدیلر . آوروپالیلری هیچ سومیورلردی . اختلالدن ، قان دوکمکدن ، بوش یره مدافعه وعناددن چکنمزلردی . باربارجه جسور ایدیلر . حتی اون ایکی ساعت ایچنده ایتالیانلری تورکیه‌دن قوومغه قالقشمشلر ، بویقوتاژ اعلان ایده‌رك ایتالیان تجارتنی ضرره اوغراتمق سرسریلکنی کوسترمشلردی . . . .

غرازیا شوخ ومهیج قادینلره خاص ، مفصل طلاقتله اوزاتاراق آکلاتیور ، کنعان کسمه‌دن دیکلییور ، ئولمش کبی حرکتسز دورویوردی . ترجمان هر حالده ایکی اوچ آی ایچون سلانیکی ترك ایتمك پك مناسب اولاجغنی‌ده سویله‌مشدی . استانبول غایت امین ایدی . ایتالیایه ، یاخود اجنبی برمملکته کیتملیدی . . . . غرازیا پاساپورطلرینی بیله حاضرلاتمشدی . صوردی :

— نه‌وقت حرکت ایده‌جکز ، کنعان ؟ یارینمی . . .

— نره‌یه ؟

— مصره ، استانبوله ، یاخود ایتالیایه . . . .

کنعان جواب ویرمدی . بزه دائما بویوك وصارصیجی هیجانلردن ، بویوك کدر - لردن ، بویوك مأیوسلقلردن صوکرا کلن اودرین ومدرك سکون ، اوجسور صوئوق قانلیلق ، مزاجنی بردن دکیشدیرمش ، آغیرلاتمشدی . شیمدی‌یه قادار نسلنك دوشمانی اولان بواجنبی قادینله ، وطننك ضبط وافلاسنی خوش وموافق کوره‌ن برغربلی ایله

ناصل ياشامشدى . شاشيوردى . غرازيا علاوه ايتدى :

— يوزيمه نه‌تحاف باقيورسك . . . . هم سويلمكه اونوتمشدم ، دون بابامدن‌ده تلغراف آلدم . مطلقا سلانيكدن چيقمامزى يازييور .

كنعان باشنى چويرمدك وپنجره‌دن ديشاريه باقاراق :

— بن بورادن بريره كيتمم !

ديدى . غرازيا اينانامادى :

— ناصل سلانيكده‌مى قالاجقسك ؟

— طبيعى . . . .

— نه‌ى بن ؟

— سن‌ده . . . .

بوانشاده پريموايچرى كيردى . ياواش ياواش يورويوردى . متفكر وصولغوندى . كوزلرى اوزاقلره باقيور كبى كوچولمش ودرينلشمشدى . آنئه‌سى اونك يانده مناقشه‌يى مناسبتسز كوردى . حدتلى وسرت برطورايله :

— هايدى ديشارى ، باقايم ، پريمو ، ديدى ، كيزلى برشى قونوشويورز . . . .

چوجق اعتراض ايتمدى . صارارمش باباسيله ، دوداقلرى تيزه‌ين وپارماقلريله ألديونلرينى چيقاران آنئه‌سنه برشى سويلمه‌دن چيقدى . أوت بويله‌اولاجقدى . پريمو صانكه بيلميورميدى ؟ . . . دونى دوشونمكه باشلادى . مكتبه كيتمه‌مشدى . صباحلين اتحادباغچه‌سنده بولوشديغى روم چوچقلريله‌ريختمدن بالق‌طوتمغه چاليشيوردى . مكتب ارقاداشلرندن اورخانى يازلق تياترونك‌اوكنده‌كوردى . غزته‌اوقويوردى ، يانده براز بويوجه‌ك برتورك چوجغى داها واردى . كنديسنى چاغيرمشدى . بويرتورك پاشاسنك‌اوغلى ايدى . مكتبده بوتون ارقداشلرينه حكم ايدر ، فره‌لردن هيچ قورقمازدى . عجبا نيچون چاغريپوردى ؟ يانته كيتدى . اورخان اونك ألندن طوتدى وصوردى :

— سنك باباك تورك دكلى ؟

پريمو قيزاردى :

— نيچون صورييورسك ؟

— صورييورم ، نه‌يه انكار ايدييورسك ؟ سنك باباك تورك مهندسى دكلى ؟

— أوت . . . .

— اوحالده سن‌ده توركسك ! . . .

پريمو تورکچه بيلميوردى . اورخان فرانسزجاسويليوردى . اوكا ألنده‌كى كنج تورکلرك بياننامه‌سنى ترجمه ايتدى . شيمدى تورکلرله ايتاليانلرك محاربه ايتديكنى اكلاتدى . اكلاتيركن جوشويوردى ؛ تورکلر دنيانك أك جسور ، أك اصيل ، اك‌قوى برملتى‌ايدى قرالرى ، حكمدارلرى ، خاقانلرى ، بكلرى ، اميرلرنسليدى . . . . . عصرلرجه‌بوتون‌اسيايه‌حاكم‌اولمشلر ، آتيلا اوروپايى أزمش ، كوپك كبى ايكله‌تمشدى . تورکلرمدنيت يوللرينى آچمش ، هريره‌قهرمانلق ، تميز قان ، صاف اخلاق ، تجدد واصطفا كوتورمشلردى دنيانك أك بويوك حكومتنى جنكيز قورمش ، بوبويوك جنكيز نسلندن آيرىلان كوچوك برقسم ، شرقى‌رومايى ، بيزانس‌ايمپرا - طورلغنى يىقمش ، آناطولى‌يى ضبط ايتمش ، اوراده‌كى متفرق تورکلرى برلشديره‌رك ، تاويانايه قادار كيتمشدى . برقاچ عصر أول آوروپايى تربيه‌ايده‌ن‌بونسله ، عثمانلى تورکلرينه شيمدى عمومى بردن ، بوتون آوروپاليلر صالديرييورلر ، محو ايتمك‌ايچون اوغراشيورلر ، فقط موفق اولاميورلردى . شيمدى‌ده هپسى اونلرى آفريقاده‌كى مستملكه‌لرندن چيقارمق‌ايستيورلردى . آماچيقارامياجقلردى . تورکلرك نه‌قادار قوتلى اولدقلرينى ، نه‌قادار مغلوب اولماز برقوت اولدقلرينى تكرار آكلاياجقلر ، ودوشونمكه‌باشلايا‌جقلردى . بوتون اوروپانك تشويقيله ايتاليا اورتايه آتيلمشدى . اونك زرهليلرى چوقدى ! . . .

اورخان :

— آه ، بزمده اولسايدى . . . .

دييور ، فقط‌قارادەبرشى يايه‌مياجقلرينى ، دكيزدن‌ايچرلرى ايتاليانلرايچون‌مزاراوله‌جغنى سويليور ، تورکلرك اسكى دكز محاربه‌لرينى ، وقتيله آق دكيزى برتورك كولى‌يايدقلرينى بوتون پاشا باباسندن ، ملازم اغابكسندن دويديغى شيلرى چوچقجه بويولته‌رك ، مبالغه لاشديرارق ، اوزون اوزادى‌يه حكايه ايدييوردى . پريمو متلذذ اولويور وديكليوردى . او آن كندى باباسى‌ده برتورك اولديغى ايچون درين‌برافتخار دويدى . . . . ريختمده‌كى روم جوچقلرى اونك برتورك چوچغيله ساعتلرله قونوشماسنى قيصقانديلر . چاغيرديلر . آلديرمادى . ينه چاغيرديلر . تكرار چاغيرييورلردى . اورخان :

— اوخ بوسينكلر ! ديدى ، برشى ياپامازلر ، يالكز تعجيز ايتمه‌سنى بيليرلر .

وعلاوه ايتدى :

— بونلر بزى راحت براقمياجقلر ؛ هايدى ديشارى چيقالم ، ينه صوكرا كيره‌رز .

پريمو هيچ اعتراض ايتمدى . اورخانله برابر بولونمقدن اوقادار حظ ايدييوردىكه . . . . ايشته تورك اولمايان آرقاداشلرى ايچنده اونك قادار كوزه‌لى وسويملىسى ، خصوصيله قورتليسى يوقدى . قيرمزى فسنك آلتنده‌كى سياه صاچلرى ، أسمر چهره‌سى ، آل ياناقلرى دائما ايلرى ، ويوكسكدن باقان پارلاق كوزلرى ، همان برشيئك اوزرينه‌هجوم

ایده‌جکمش کبی دیك وچویك دوران جسور طوری اوکا کوچوك ومقاومت‌اولونماز برقهرمان حالی ویرییوردی .

باغچه‌دن چیقدیلر . ایلرده ، اتحاد وترقی قلوبی اوکنده دهشتلی برقالابالق کوردیلر . پریمو بوقالابالغی درت بشیوز بیك کشی تخمین ایتدی . اورخان دوردی . باقدی .

— برشی وار غالبا ، هایدی اورایه کیده‌لم !

دیدی . پریمو تردد ایدییوردی . اورخان اوکا جسارت ویردی :

— قورقما ، سن تورکسك ! تورکلر هیچ بروقت ، هیچ بریرده ، هیچ برشیدن قورقمازلر . . . .

— فقط باشمده شابقا وار !

— ضرر یوق !

— کنارنده ایتالیان رنکلرندن قورده‌لا وار ، باق . . . .

اورخان ینه بوکاده برچاره بولدی . پریمونك شابقاسنی یاریم ساعت ایچون باغچه‌نك توتونجیسنه براقدیلر . تمام قلوبه دوغرو کیدرلرکن بوقالابالق دالغالاندی ، قاریشدی ، اورتالرنده اوزون برصیریقده صاللانان قیرمزی بایراق ، بیاض آی ویلدیز کورژوندی . باغچه‌یه دوغرو کلیورلردی . بومهیب کلیشی نفس آلمادن سیر ایتدیلر . اونلرندن کچرکن اونلرده طاقیلدیلر . پریمو دقت ایتدی . برچوق چوجوق واردی . أللرنده یرتلش بایراق پارچالری طوتیورلردی . آما کندیسندن باشقا فسنز وباشی آچیق یوقدی . اتحاد بولووارنده یورمکه باشلادیلر . صول طرفده بر بنانك اوکنده دوردیلر . پریمو همان طانیدی . آننه‌سیله برقاچ دفعه کلمشدی . بوراسی ایتالیا قونسولوسخانه‌سی ایدی . قاپونك اوزرینه برآدام چیقدی . ایتالیان آرماسنی ایندیردی . آشاغیده بکله‌ینلر هجوم ایده‌رك آیاقلریله پارچالادیلر . بربالطا ایله بویوك باندیرا دیره‌کنی قیرییورلردی . قاپونك یانده‌کی پارماقلق سدینه سیاه اثوابلی ، صاری بیقلی ، کوچوك فسلی برآدام چیقدی .

یومروقلرینی صیقاراق برشیلر سویلیور ، بوتون قالابالق آلقیشلرله اوکا جواب ویرییوردی . اك نهایت آوازی چیقدیغی قادار برشیلر هایقیردی . دیکله‌نلر باغرا راق مقابله ایدییورلر وآکلایامادیغی برطاقم کلمه‌لرله باغریشیورلردی . مراق ایتدی . نه سو - یله‌نیوردی ؟ یاواشجه صوردی :

— نه‌دییور ؟

اورخان فرانسزجا ترجمه ایتدی :

— دییورکه ناموسسز ، آلچاق ، قورصان ایتالیانلر ، بزم خبرمز یوقکن ، آرامز کندیلری‌ایله أبی ایکن ، بزم دوستلریمز ایکن بردنبره وطنمزه هجوم ایتدیلر . اورادەکی

سویلیورم . . . .

آننه‌سی جواب ویرمدی . یوزنه اوزونلغنده بردقیقه کچدی . پریمو باشنی چویردی . آناختار دلیکندن باقدی . اورتاده‌کی ماصه ایله اوستنده‌کی چیچك وازوسنك برقسمنی کورویوردی . آننه‌سی لافه باشلایجه ینه قولاغنی دلیکه قویدی :

— مادامکه اویله . . . . ایشته جواب ویرییورم ؛ خایر . . . . برابرکیردیکمز اون سنه‌یی ، مداقتمی سن دوشونمزسه‌ك بن هیچ دوشونمم . بابامك یانینه کیده‌م . اورادە راهبه اولور ، قالیرم . فقط . . . .

— نه‌ی ، فقط ؟

پریمونك شدتله قلبی چارپمغه باشلادی :

— چوجغمی‌ده برابر کوتوروروم ، بوراده براقام . . . .

— پریمو یالکز سنك چوجغك دکلدر ! سنك اوندە نه‌قادار حقك وارسه ، بنمده اوقادار ، بلکه داها زیاده حقم وار . لکن بن سکا اعتساف ایتمك ایستمم . چوجغمزی چاغریر صورارز . هانکیمزی آرزو ایدرسه اونك اولور . یانمله قالیر ، تورك اولور . یاخود سنکله ایتالیایه کیدر . اورادە یاپاپاس اولور ، یا قورصان . . . .

یا پاپاس اولمق ، یا قورصان . . . . پریمو اصلا ایتالیان اولمیاجقدی . مادامکه بابا‌سی تورکدی ! اوده تورکدی . . . . کیری چکیلدی . أللە آلنی طوتدی . آننه‌سی تورك اولمغه تنزل ایتمزده او ایتالیان اولمغه صانکه تنزلی ایدردی ؟ ژینماسیقخانه‌ده ادمان یاپیورمش کبی کوکسنی ایلری فیرلاتدی . أللرینی قالچالرینه قویدی . قادینی - للادی . قاشلرینی چاتدی . دوداقلرینی اوزاتدی . قوللرنده مجهول ومقاومت اولونماز برقورتك طاشمق ایستدیکنی ، قلبنك ایچنه صیقمادیغنی دویویوردی . سیرت آدیملرله صالون قاپو - سنك اوکنده کزنمکه باشلادی . اوسویلیه‌جکی ویاپاجغی شیئی بیلیوردی ! کندیسی بر تورك ، یعنی برقهرمان دکلیدی؟ بونی کوسترمه‌جکدی . . . .

بردن آننه‌سنك باغیردیغنی ایشیتدی :

— پریمو ، بورایه کل . . . .

قاپویه دوغرو یورودی . قونتدن أیجه امین اولمق ایچون یومروقلرینی صیقدی . وینه ادمان یاپار کبی قوللرینی ایلری اوزاتدی . أوت ، غایت قوتلی ایدی . قاپونی آچدی . آننه‌سی آیاقده ، ماصه‌نك یانده دوروییوردی . باباسی اوطوردیغی قولتوقده هیچ قیمیلدا - مامشدی . ایکیسنك ده چهره‌لری صاپ صاری ایدی . آننه‌سی اونی قوجاقلامق ایسته‌دی . پریمو دهشتلی برجدیلکله رد ایتدی :

— یاواش . . . .

کوچوك برفاجعه اویونجیسی کبی ألنی قالدیرمشدی . غرازیا بردنبره دکیشن یاورو - سنك بو آمرجه حرکتی قارشیسنده بوزکبی دوندی . صانکه نفسی کسیلدی . پریمو بویوك

آدام طوريله باباسنك يانندەكى قولتوغه اوطوردى . باشنى ألنه دايادى . وغايت غريب بر شيوه ايله فرانسزجا اولاراق :

— نەوار ؟ بنى نەيه چاغيرديكز ؟

ديدى . ايتاليانجه سويلەميوردى . غرازيانك چكەسى طوتولمشدى . بوبركا بوسمى ايدى ؟ پريمو يوقسه اولدن درسمى آلمشدى ؟ قوجاسنه باقدى . اوده متحيردى . پريمونك تحاف حالى اونىده شاشيرتمشدى .

اوزادقجه آغيرلاشان سكوتى ، ينه كنعان بوزمغه جسارت ايتدى . اوكنه باقاراق :

— ياوروم ، بيلييورسك يا ، ديدى ، شيمدى محاربه وار . آننەكله بز آرتق بوتون بوتونه آيريليورز . سن بنمله برابر بوراده قالمق ، تورك اولمقمى ايسترسك ؟ يوقسه آننەكله ايتاليايه كيدوب ايتاليان اولمقمى ؟

پريمو اوطورديغى يردن شدتله فيرلادى . غرازيا وكنعان نه ياپيور ديه بربرلرينه باقيشديلر . أللرينى قالچەلرينه دايامش ، فاجعه وهيجان طوريله بر آننەستى ، برباباستى سوزدى ، وغايت بوزوق برتوركجه ايله :

— بن . . تورقو چوجوق . . . . بن ، يوق ايتاليانو . . بن بوردا . . بن چوجوق تورك . . . .

ديه هايقيردى . غرازيا حيرت وتأثرندن ماصانك يانندەكى صانداليايه ييغيلمشدى . كنعان كوزلرينه ، فولاقلرينه اينانا ميوردى . پريمو صوكرا سريع برحركتله كناردەكى حاصير صانداليايى قاپدى . قانەپەيه فيرلادى . انجه قوللرينك اصلا تخمين اولونا ميان عصبى قوتيله بوصانداليايى قالديردى وشدتله ويقتور آمانوئلك رسمنه ووردى .

لوحه پارچالانمش وجاملرى شانغور شونغور اطرافه صاچيلمشدى . . . . غرازيا بر كولله پاطلامشده صاقينمق ايچون باشنى صاقلايورمش كبى بوزولمش وسينمشدى . پريمو اوبر قانەپەيه صچرادى . عينى صانداليا ضربەسنى غاريبالدينك قافاسنه ايندیردى . جاملر اودانك هر كوشەسنه دوشويوردى . كنعان مبهوت قالمشدى . سونجلى وشعورسز برتهالكله قالقدى . قانەپەنك اوزرنده ، يوكسكلردن ، پك چوق يوكسكلردن كنديسنه باقان بوتورك چوجغنى قوجاقلادى . مينى مينى برمعبود كبى اونى كوكسنه باصدى . آلنندن اوپدى ، اوپدى ، صوكرا يوزينه باقدى . بوألا كوزلرك نهايتسز درينلكلرنده شيمدى يه قادار خام برخيال ، اصلسز برسراب عد ايتديكى شيئك بويوك وعالى برحقيقت اولديغنى كورويور ؛ بطنلرك غافل تعاقبلريله غائب اولان ، شرقك مشئوم معنوى آفيونيله زهرلەنن بومحتشم ومكين حقيقتك ، بويوك تورك روحنك يكى نسلده ، يكى حياتده تكراردوغديغنى آكليوردى . ايشته ايكى كونده كنديسى بيله نەقادار دەكيشمشدى . وبويوك تجاوزلر ، بويوك فلاكتلر

دائما بويوك انقلابلره باشلانغيج اولمازميدى ؛ بونى دوشونويور ؛ قوللرى آراسنده طوتديغى وحالا :

— بن تورقو ، بن تورقو . . بن يوق ايتاليانو . . . .

ديەرك وارلغنى ادراك واعلان ايدن كوچوك معبودينى تكرار تكرار اوپويور ، اوپويور ، غرازيا ؛ مظفر ، كنج ، قوى واويانيق تورانك محقق غلبەسى آلتنده أزيلەجك اولان ضعيف ، خسته ومسكين غربك قورقاق وقاديندن برتمثالى كبى هينچقرا هينچقرا آغلايوردى . . . .

قيل وقال

محترم على جانب بك قلدەشم

ارغنون حقنده يازديغم تنقيدك برنقطەسنه كچن نسخەده يكتا باهر بك اعتراض ايد - ييورلردى . اعتراض ايتدكلرى جهتك أثباتى ايچون سرد ايتدكلرى مطالعەلر بالطبع هر كنج طرفندن تقدير وتسليم ايدلمش حقيقتلردر . وبوكا مغايرسوز سويلمكده شبهەسز معناسزلقدر .

تنقيدمده كرچه اسلوب مسألەسى برپارچه أيى افادەايدلمەمش سەده يكتاباهر بكك ديديكى كبى اسلوبى اهميتسز برشى عد ايتمەديكمى ده دقتلى اوقويانلر آكلامشلردر .

برآز توضيح ايدەيم :

ادبى بر اثرى ألمزه آلير آلماز ، يعنى اونى برمنقد نظريله اوقومغه باشلار باشلاماز ، برنجى اولەرق آراديغمز شى شبهەسزكه - شاعرك ادبى شخصيتنى كوسترەجك اولان - اسلو -

MİLLİ KÜTÜPHANE ANKARA